

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **Z.**, IČO: X., zastúpeného Mgr. F. N., proti povinnému **I. T.**, **pre vymoženie 341 EUR s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 24 Er 415/2008, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 21. apríla 2010 sp.zn. 12 CoE 78/10 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen uznesením zo 16. februára 2010, č.k. 24 Er 415/2008-52 uložil oprávnenému v lehote 10 dní zaplatiť súdny poplatok za podanie urobené elektronickými prostriedkami vo výške 1,50 EUR podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie oprávneného uznesením z 21. apríla 2010, sp.zn. 12 CoE 78/10 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že zo spisu je nesporné, že podanie elektronickými prostriedkami oprávnený vykonal a za tento úkon v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov sa vyberá súdny poplatok. Uznesenie súdu prvého stupňa označil za správne a súladne so zákonom (§ 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov, položka 20a sadzobníka súdnych poplatkov).

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie oprávnený, ktorý navrhol uznesenie odvolacieho súdu v spojení s uznesením súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého

stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil skutočnosťou, že účastníkovi konania bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolateľ v dovolaní uviedol, že odvolací súd, ako aj súd prvého stupňa na základe nesprávneho právneho posúdenia veci kvalifikovali predmet konania ako vec, ktorá sa netýka zdravotného poistenia a z toho dôvodu konanie nie je oslobodené od súdnych poplatkov. V tejto súvislosti zdôraznil, že nie osoba veriteľa, ale charakter pohľadávky, t.j. nárok vzniknutý z titulu poskytovania zdravotnej starostlivosti, je právnym dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov v súdnom konaní. Porušenie právnych povinností pri zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti nemôže viesť k zhoršeniu postavenia veriteľov, alebo nových veriteľov pri uplatňovaní a súdnom vymáhaní takýchto pohľadávok. Namietal, že postupom odvolacieho súdu bolo zasiahnuté do práva oprávneného na spravodlivý súdny proces garantovaný ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi a tiež týmto rozhodnutím bola odňatá možnosť oprávneného konať pred súdom. Oprávnený nemal možnosť vyjadriť sa ku všetkým okolnostiam, na základe ktorých bolo uznesenie súdu prvého stupňa vydané (uznesenie súdu prvého stupňa neobsahovalo odôvodnenie) a tým, že odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa na základe skutočností, ku ktorým nemal možnosť sa vyjadriť, mu bolo odopreté právo na spravodlivý proces a zároveň tým odvolací súd na základe odlišných právnych konštrukcií a skutočností (nakoľko prvostupňové ani nie sú známe) s ohľadom na ustálenú judikatúru bola mu odňatá možnosť konať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.). Bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Dovolanie proti uzneseniu je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p. alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo dovolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109

ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd svojím uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú a zastavená; takéto rozhodnutie nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení v zmysle § 239 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. Dovolanie preto podľa § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Vzhľadom na uvedené by prípustnosť dovolania oprávneného prichádzala do úvahy len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom, na dovolateľom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že v prejednávanej veci mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). V zmysle

tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa pritom rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k navrhovaným dôkazom, vykonávať svoje práva prostredníctvom zvoleného zástupcu a pod.).

Podľa dovolateľa odvolací súd mu odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. tým, že uznesenie súdu prvého stupňa bolo rozhodnutím bez odôvodnenia, oprávnený, ktorý podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, nemohol sa vyjadriť ku všetkým okolnostiam, na základe ktorých bolo vydané a tým, že odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa na základe odlišných právnych konštrukcií a skutočností (nakoľko prvostupňové nie sú ani známe) a na základe skutočností, ku ktorým nemal možnosť vyjadriť sa, bolo mu odopreté právo na spravodlivý proces.

Dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu uvedenú vadu konania neoprávnene.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Účelom citovaného článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, súdu alebo inému orgánu právnej ochrany (II. ÚS 1143/02, Nález z 5. novembra 2002, Zbierka nálezov a uznesení ústavného súdu Slovenskej republiky 2002 – II. Polrok, s. 717).

K uplatneniu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dochádza vtedy, ak príslušný zákon umožňuje, aby sa právnická alebo fyzická osoba domáhala svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Tohto práva sa však možno domáhať v súlade s čl. 51 ústavy len v medziach zákonov, ktoré ustanovenia čl. 46 ústavy vykonávajú.

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené

spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy.

Okrem prístupu k súdu sa v čl. 46 ods. 1 ústavy priznáva aj určitá kvalita súdneho konania, t.j. spravodlivý proces.

Ústavná zásada vyjadrená v čl. 59 ods. 2 ústavy, podľa ktorej dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, sa premieta do úvodného ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) súdne poplatky (ďalej len „poplatky“) sa vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a za úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry (ďalej len „poplatkový úkon“) uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „sadzobník“), ktorý tvorí prílohu tohto zákona. V tomto ustanovení zákona sa definujú tzv. poplatkové úkony, ktorými sú úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a úkony orgánov štátnej správy súdov a prokuratúry uvedené v Sadzobníku súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch. Analógia je vylúčená. Za poplatkový úkon sa vyberá súdny poplatok. Úkony podľa § 1 môžu byť navrhnuté v určitom konaní, ktoré samo nemusí byť spoplatnené, alebo mimo konania. Pod pojmom konanie treba chápať konanie podľa Občianskeho súdneho poriadku alebo podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii a ďalších. Zákon však umožňuje vyberať poplatky aj za konania a úkony vykonávané bez návrhu za súčasného splnenia dvoch podmienok, a to že ide o konania a úkony vykonávané v prospech poplatníka a sú výslovne zakotvené v Sadzobníku súdnych poplatkov (ďalej len „sadzobník“).

Zákonodarca zákonom o súdnych poplatkoch ustanovil, ktoré úkony a konania súdov sú spoplatnené poplatkom (§ 1 a 2 zákona o súdnych poplatkoch a sadzobník súdnych poplatkov, ktorý je prílohou zákona). Zároveň ustanovil druhy konaní, ktoré sú od poplatkov oslobodené a taktiež osoby, ktoré sú od poplatkov oslobodené (§ 4 ods. 1 a 2 zákona o súdnych poplatkoch).

Občianske súdne konanie je jednou zo záruk zákonnosti a slúži na jej upevňovanie a rozvíjanie. Každý má právo domáhať sa na súde ochrany práva, ktoré bolo ohrozené alebo porušené (§ 3 O.s.p.).

Neoddeliteľnou súčasťou Občianskeho súdneho procesu je aj konanie a rozhodovanie vo veciach súdnych poplatkov. Činnosť súdov vo veciach poplatkov treba však odlišovať od občianskeho súdneho konania. Súdny, ak rozhodujú o právach a povinnostiach účastníkov podľa zákona o súdnych poplatkoch, rozhodujú totiž ako samostatný orgán oprávnený vykonať poplatkový úkon a pre konanie v týchto prípadoch sa iba primerane súčasne použijú Občiansky súdny poriadok i predpisy o konaní vo veciach daní a poplatkov (§ 14 zákona o súdnych poplatkoch). Na časti procesného postupu, ktoré neupravuje zákon o súdnych poplatkoch, sa primerane aplikujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým pokiaľ ide o formu rozhodnutia o súdnych poplatkoch. Vo veciach súdnych poplatkov súd rozhoduje podľa § 167 O.s.p. vždy uznesením, ktoré podľa § 169 O.s.p. musí v písomnom vyhotovení obsahovať, ktorý súd ho vydal, ďalej označenie účastníkov a veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania uznesenia.

V prejednávanej veci zo spisu vyplýva, že oprávnený urobil podanie (odvolanie proti uzneseniu prvostupňového súdu o zastavení exekúcie) elektronickými prostriedkami. Následne tlačivom vz. 4 – uznesením bola súdom prvého stupňa oprávnenému uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 1,50 EUR za podanie urobené elektronickými prostriedkami podľa položky 20a sadzobníka súdnych poplatkov. Z uznesenia je zrejmé, ktorý súd ho vyzval, Ďalej obsahuje označenie účastníkov a veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o opravnom prostriedku a deň a miesto vydania uznesenia (č.l. 52 spisu). V aplikačnej praxi súdov nie je ničím výnimočné, ak sa na rozhodovanie o poplatkovej povinnosti používajú tlačivá a pokiaľ súd prvého stupňa na rozhodnutie o súdnom poplatku použil tlačivo vz. 4 – uznesenie, rozhodnutie bolo súladné so zákonom. Z jeho obsahu je nepochybné, komu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok, v akej výške a za aký úkon súdu (okrem slovného vyjadrenia „za podanie elektronickými prostriedkami podpísané zaručeným elektronickým podpisom“, obsahuje aj odkaz na položku 20a Sadzobníka súdnych poplatkov). Dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu vadu podľa neho spočívajúcu v tom, že odvolací súd potvrdil uznesenie prvostupňového súdu na základe skutočností, ku ktorým nemal možnosť sa vyjadriť, v ktorej skutočnosti vidí existenciu vady podľa § 237 písm. f/ O.s.p. K čomu sa však nemohol vyjadriť ale nekonkretizuje. Ako je však z obsahu spisu zrejmé, uznesenie súdu

prvého stupňa zo 16. februára 2010 č.k. 24 Er 415/2008-52 o uložení povinnosti zaplatiť súdny poplatok za úkon súdu mu bolo riadne doručené, proti tomuto rozhodnutiu využil právo podať odvolanie, ktoré jeho vyjadrenie obsahuje. Oprávnený podľa názoru dovolacieho súdu nenáležite vytýka odvolaciemu súdu, že nemal možnosť argumentovať. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil, že by odvolací súd oprávnenému nejakým závadným procesným postupom znemožnil realizáciu procesných práv, priznaných mu procesným predpisom a okrem toho súdny poplatok vyrubený oprávnenému vo výške 1,50 EUR nezabránil vecnému prejednaniu odvolania proti uzneseniu, ktorým súd prvého stupňa exekúciu zastavil.

Dovolateľ v konaní netvrdil, pokiaľ ide o formu rozhodnutia o súdnych poplatkoch, že nebolo súladné so zákonom, tvrdil, že rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ ide o uloženie povinnosti za úkony súdu, je nesprávne. Dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť len procesne nesprávnou činnosťou súdu a túto vadu nemožno vidieť v právnych záveroch, ku ktorým odvolací súd dospel pri posudzovaní uloženej povinnosti. Samotné právne posúdenie veci je realizáciou rozhodovacej činnosti súdu a nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo ním súd neporušuje žiadnu jeho procesnú povinnosť, ani procesné práva účastníka. Či už je teda rozhodnutie odvolacieho súdu založené na správnom, či nesprávnom právnom posúdení veci (z tohto aspektu dovolací súd rozhodnutie neposudzoval, nakoľko tento dovolací súd dôvod možno skúmať len v prípade, keď je dovolanie prípustné), odvolací súd sa nedopustil.

V súvislosti s námietkou dovolateľa, že postupom odvolacieho súdu bolo zasiahnuté do práva oprávneného na spravodlivý súdny proces garantovaný Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými dohovormi, dovolací súd uvádza, že aj táto námietka nie je opodstatnená. Predmetom porušenia práva na súdnu ochranu mala byť povinnosť zaplatiť súdny poplatok za úkon súdu, ktorú povinnému uložil uznesením súd prvého stupňa. V danom prípade jednalo sa o vykonanie úkonu súdu, ktorý je v sadzobníku súdnych poplatkov a v ustanovení § 1 zákona č. 71/1992 Zb. označený ako poplatkový úkon. Oprávnený využil právo podať proti nemu odvolanie, ktoré odvolací súd riadne prejednal. Povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemožno v princípe podriaďovať pod „spory o občianskych právach a záväzkoch“ podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, tak ako sú tieto spory interpretované Európskym súdom pre ľudské práva, preto priame uplatnenie záruk práva na spravodlivý proces, ktoré tento článok ustanovuje, tu

neprichádza do úvahy (pozri uznesenie ústavného súdu Slovenskej republiky, sp.zn. I ÚS 24/2000 z 11. mája 2000).

So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a keďže dovolanie nie je prípustné ani podľa § 239 O.s.p., tento mimoriadny opravný prostriedok oprávneného odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. júna 2011

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová